

Сальник С.С.

Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Шведова Г. А.,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
правового забезпечення безпеки підприємницької діяльності
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ

РЕАБІЛІТАЦІЯ ПОСТТРАЖДАЛИХ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НАДАННЯ ЇМ НЕОБХІДНОЇ ДОПОМОГИ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Одним із кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи є торгівля людьми. Цей злочин передбачає вербування, переміщення, переховування, передачу або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію [1].

Реабілітація постраждалих від торгівлі людьми є невід'ємною складовою боротьби з цим видом кримінального правопорушення. Насамперед у пункті 3 частини 1 статті 4 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 зазначається, що одним з основних напрямків державної політики у сфері протидії торгівлі людьми є надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом удосконалення системи відновлення їхніх прав, надання комплексу послуг, впровадження механізму взаємодії суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми [2].

Особи, які стали жертвами, мають право подати заяву на отримання статусу жертви від торгівлі людьми. Якщо потрібно встановити цей статус дитині, заява подається законним представником. Далі потрібно пройти співбесіду з уповноваженою особою – її мають призначити протягом 3 днів з дня подання заяви та заповнити опитувальний лист, у якому особа має вказати особисті дані, а також іншу інформацію, наприклад, документи, з якими особа перетинала кордон чи змушували людину працювати проти волі, які способи застосовувалися для здійснення контролю за особою, тривалість робочого тижня чи була людина жертвою торгівлі людьми раніше. У процесі проведення співбесіди відповідальна особа оформляє розписку про конфіденційність отриманої інформації, яка стала їй відома під час проведення співбесіди. Якщо людина, що є постраждалою від торгівлі людьми, у своїй заяві зазначила, що потребує медичної, психологічної або іншої допомоги, житла – відповідні органи мають без зволікання вжити заходів. На наступному етапі здійснюють оформлення спеціальної карти для людей, які вважають себе постраждалими від торгівлі людьми, перевіряється інформація, що була зазначена в заяві та листі. Протягом декількох робочих днів з дня завершення цієї перевірки Місцевою державною адміністрацією подається до Національної соціальної сервісної служби України повний пакет необхідних документів та протягом 5 робочих днів вона надсилає лист про встановлення статусу чи відмови із зазначенням конкретної причини [3].

Для кожної людини, яка постраждала від торгівлі людьми, розробляється індивідуальний план реабілітації. Основними установами, які допомагають таким людям є: Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, територіальні центри соціального обслуговування. Центри соціальної допомоги надають усі необхідні послуги, щоб допомогти жертвам повернутися до нормального життя. Це включає в себе медичну допомогу, психологічну підтримку, юридичні консультації. Ці центри можуть допомогти з отриманням необхідних

документів, працевлаштуванням та пошуком житла. Усі дані про жертв суворо конфіденційні.

Для повної соціальної інтеграції постраждалих від торгівлі людьми, було б доцільно створювати програми з працевлаштування їх на підприємствах – для набуття фінансової незалежності та можливості розвиватися у сфері, яка буде цікава; залучати компанії до фінансування центрів реабілітації; посилити міжнародну співпрацю, обмінюватися досвідом та запроваджувати нові методи боротьби з торгівлею людьми; створити чат, у якому люди з однаковими проблемами зможуть обговорювати їх, шукати шляхи вирішення, підтримувати одне одного; важливо говорити з особами, що не стали жертвами торгівлі людьми: частіше звертати увагу на це питання, щоб воно набуло більшого розголосу, ще більша кількість людей була залучена до вирішення цієї глобальної проблеми; посилити превентивні заходи: розробити освітні програми, проводити тренінги та семінари, що спрямовані на підвищення обізнаності населення про небезпеку торгівлі людьми.

Аналізуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що українське законодавство передбачає надання допомоги постраждалим особам, включаючи процедури отримання статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, проведення спеціальних розслідувань та надання необхідних послуг. Потерпілі мають право на медичну та фінансову допомогу, консультації психолога та юриста. Важливу роль у соціальній інтеграції таких осіб та відновленні їхніх прав відіграють центри реабілітації та підтримка суспільства. Для підвищення ефективності допомоги рекомендується залучати бізнес, компанії, підприємства до програм фінансової допомоги та надання робочих місць, щоб допомогти жертвам стати фінансово незалежними. Важливо також зміцнювати міжнародне співробітництво та обмін досвідом у цій сфері. Для запобігання таким злочинам необхідно вдосконалювати освітні програми та підвищувати обізнаність громадськості про небезпеку торгівлі людьми.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n2>
2. Про протидію торгівлі людьми. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#n2>
3. Процедура встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми. *Головна | Івано-Франківська обласна державна адміністрація*. URL: <https://www.if.gov.ua/socialnij-zahist/protidiya-torgivli-lyudmi/procedura-vstanovlennya-statusu-osobi-yaka-postrazhdala-vid-torgivli-lyudmi>